

SL(6)432 – Rheoliadau Gwin (Diwygio) (Cymru) 2024

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio deddfwriaeth uniongyrchol a gymathwyd sy'n ymwneud â marchnata gwin ac arferion gwinyddol a ddefnyddir i gynhyrchu a chadw gwin a chynhyrchion gwin eraill. Ystyr "gwinyddol" yw 'yn ymwneud â gwin a gwneud gwin'. Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Erthygl 53 o Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2019/33 dyddiedig 17 Hydref 2018 sy'n ategu Rheoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor o ran ceisiadau am warchod dynodiadau tarddiad, dynodiadau daearyddol a thermau traddodiadol yn y sector gwin, y weithdrefn ar gyfer gwrthwynebu, cyfyngiadau ar ddefnydd, diwygiadau i fanylebau cynnyrch, canslo gwarchodaeth, a labelu a chyflwyniad (EUR 2019/33) ("Rheoliad (EU) 2019/33"). Mae'r diwygiad yn mewnosod darpariaeth yn Rheoliad (EU) 2019/33 sy'n gwahardd marchnata cynnyrch gan ddefnyddio'r term "gwin ia" a thermau tebyg (boed yn Gymraeg neu mewn iaith wahanol), onid yw'r cynnyrch yn win sydd wedi ei wneud yn gyfan gwbl o rawnwin sydd wedi rhewi'n naturiol ar y winwydden.

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2019/934 dyddiedig 12 Mawrth 2019 sy'n ategu Rheoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor o ran ardaloedd tyfu gwin lle y caniateir cynyddu'r cryfder alcoholaidd, arferion gwinyddol awdurdodedig a chyfyngiadau sy'n gymwys i gynhyrchu a chadw cynhyrchion gwinwydd, isafswm y ganran o alcohol ar gyfer sgil-gynhyrchion a'u gwaredu, a chyhoeddi ffeiliau OIV (EUR 2019/934) ("Rheoliad (EU) 2019/934").

Mae Rheoliad (EU) 2019/934 yn awdurdodi arferion gwinyddol penodedig. Mae'n ategu Erthygl 80(1) o Reoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor dyddiedig 17 Rhagfyr 2013 sy'n sefydlu cyd-drefniadaeth y marchnadoedd mewn cynhyrchion amaethyddol (EUR 2013/1308) ("Rheoliad (EU) Rhif 1308/2013"). Mae Erthygl 80(1) o Reoliad (EU) Rhif 1308/2013 yn gwahardd y defnydd o arferion gwinyddol anawdurdodedig wrth gynhyrchu a chadw gwin a chynhyrchion gwin eraill. Mae'r diwygiadau a wneir i Reoliad (EU) 2019/937 gan yr offeryn hwn yn gwneud newidiadau i'r arferion gwinyddol y caniateir eu defnyddio wrth gynhyrchu a chadw gwin a chynhyrchion gwin eraill.

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau hyn gerbron y Senedd. Ni all Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau hyn oni bai fod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodir y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn ail baragraff y rhagymadrodd, ymddengys fod teitl Rheoliad (EC) Rhif 178/2002 yn anghyflawn. Mae'r geiriau 'dyddiedig 28 Ionawr 2002' ar goll ar ôl y gair 'Cyngor'.

2. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Yn Rhan 3 o'r Atodlen i'r Rheoliadau hyn, ceir cyfeiriad at 'File 3.4.23 (2023)'. Fodd bynnag, yng Nghod Arferion Gwinyddol yr OIV, y cyfeiriad a geir yn y teitl i ffeil 3.4.23 yw '(OENO 581A-2021)'. Gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau a yw '(2023)' yn gywir ai peidio.

Rhinweddau: craffu

Nodir y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Memorandwm Esboniadol yn cynnwys yr esboniad a ganlyn:

Mae dau ddiben penodol i'r offeryn statudol hwn.

(1) Oherwydd bod y DU yn ymuno â Phartneriaeth Gynhwysfawr a Blaengar y Môr Tawel (CPTPP), rhaid i 4 llywodraeth ddatganoledig y DU gyflwyno rheolau drwy offeryn statudol i wahardd marchnata gwin fel "gwin iâ" a defnyddio disgrifiadau tebyg oni bai bod y cynnyrch yn win a wnaed o rawnwin wedi'i rewi yn naturiol ar y winwydden yn unig. Rhaid i'r offerynnau statudol hyn fod mewn grym erbyn 15 Gorffennaf 2024 pan fydd y DU yn ymuno â CPTPP yn swyddogol.

(2) Bydd hefyd yn gwneud newidiadau i'r arferion, prosesau a chyfyngiadau gwinyddol y gellir eu defnyddio wrth gynhyrchu gwin a chynhyrchion gwin eraill ac yn eu cadwraeth. Mae'r newidiadau hyn yn helaeth. (Noder – ystyr "gwinyddol" yw 'yn ymwneud â gwin a gwneud gwin').

Mae'r offeryn hwn yn gymwys i Gymru yn unig. Mae Defra yn llunio offeryn paralel sy'n berthnasol yn Lloegr. Deellir fod Llywodraeth yr Alban yn llunio ei hofferyn ei hun a fydd yn gymwys yn yr Alban.

Mae'r Memorandwm Esboniadol hefyd yn nodi'r canlynol, mewn perthynas â chynnal asesiad effaith rheoleiddiol:

Mae'r Rheoliadau'n cyflwyno diwygiadau nad ydynt yn addasu'r polisi (na'i effaith) mewn unrhyw ffordd sylweddol; mae'r offeryn statudol yn ymwneud â mân ddiwygiadau technegol sy'n cael eu gwneud i ddeddfwriaeth yr UE a ddargedwir i ddarparu hyblygrwydd i fusnesau. Ni ddisgwylir unrhyw effaith ar fusnesau.

Mae hyn yn unol â'r polisi a nodir yng nghod ymarfer Gweinidogion Cymru ar gyfer cynnal asesiadau effaith rheoleiddiol ar gyfer is-ddeddfwriaeth.

Gan nad yw'r wybodaeth wedi'i nodi'n benodol yn y Memorandwm Esboniadol, gofynnir i Lywodraeth Cymru gadarnhau a oes asesiad effaith rheoleiddiol wedi'i gynnal ai peidio.

Yn ogystal, gofynnir i Lywodraeth Cymru esbonio sut mae'r newidiadau 'helaeth' i'r arferion, y prosesau a'r cyfyngiadau gwinyddol y gellir eu defnyddio wrth gynhyrchu gwin a chynhyrchion gwin eraill ac yn eu cadwraeth yn cael eu hystyried yn fân ddiwygiadau technegol.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Pwynt Craffu Technegol 1:

Ym marn Llywodraeth Cymru nid oes angen diwygio rhaglith yr O.S. hwn am nad yw'r modd y'i drafftwyd yn anghyffredin – gweler, er enghraifft, Reoliadau Bwyd a Bwyd Anifeiliaid a Addaswyd yn Enetig (Awdurdodiadau) (Cymru) 2022 (2022/472) a gyfeiriodd at y Rheoliad UE hwn yn yr un modd yn eu rhaglith, na chafwyd pwynt adrodd yn ei gylch. At hynny, dyma hefyd yn union sut y cyfeirir at y Rheoliad UE hwnnw yn y Rheoliadau Seisnig drafft ac mae'r Rheoliadau Cymreig drafft yn adlewyrchu'r Rheoliadau Seisnig hynny.

Pwynt Craffu Technegol 2:

Gall Llywodraeth Cymru gadarnhau bod y cyfeiriad at 3/4/2023 yn gywir gan mai dyma'r diffiniad technegol diweddaraf ar gyfer trin gwin ag asid ffwmargig i atal eplesu malolactig ac mae yn y fersiwn gyfredol o'r Cod Gwinyddol. Mae cyfeiriad 2021 (OENO 581A-2021) a nodir yn adroddiad y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad at gofnod penderfyniad gwreiddiol yr OIV i ganiatáu defnyddio asid ffwmargig i atal eplesu malolactig. Mae'r diffiniad (3/4/2023) yn rhagnodi yn union yr un driniaeth ar gyfer yr un amcan ag a ganiateir gan benderfyniad 2021.

Pwynt Craffu ar Rinweddau 3:

Nid yw Llywodraeth Cymru wedi llunio Asesiad Effaith Rheoleiddiol am ddau reswm. Un rheswm yw bod y darpariaethau ar gyfer "gwin iâ" yn rhoi effaith i bolisi sydd eisoes wedi ei benderfynu gan Lywodraeth y DU pan lofnododd Protocol Derbyn Partneriaeth Gynhwysfawr a Blaengar y Môr Tawel ym mis Gorffennaf 2023, gan olygu nad oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw ddewis ond diwygio'r gyfraith. Y rheswm arall yw bod y newidiadau yn diweddar rheoliadau i ganiatáu i fusnesau weithredu yn unol â Chod Ymarfer diweddaraf yr OIV, sef corff sy'n craffu ar newidiadau yn helaeth o safbwynt ymgynghorol a gwyddonol, ac mae'r

newidiadau yn rhai y gwnaeth ymgynghori ar y rheoliadau ar lefel Prydain Fawr nodi cefnogaeth eang gan fusnesau, heb fod unrhyw bryderon am effeithiau negyddol.

Nid yw Llywodraeth Cymru o'r farn bod y newidiadau a wneir i Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (UE) 2019/934 yn "helaeth". O gymharu â chwmpas mawr ac eang iawn y Cod Rhyngwladol ar Arferion Gwinyddol cyfan, prin yw'r newidiadau a dim ond yn gymwys i ambell agwedd ar arferion gwinyddol y maent. Ar y cyfan, ychwanegiadau i brosesau a ganiateir sy'n rhoi cyfle i fusnesau gwin fabwysiadu arferion newydd yw'r newidiadau a wneir i Dabl 1 o Atodiad 1 i Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2019/934 gan Reoliad 3(5)(d). Mae'r arferion hyn wedi bod yn destun ymgynghoriad, a phroses graffu helaeth yr OIV. Mae'r newidiadau a wneir gan yr Atodlen (Rheoliad 3(6)) yn ychwanegu at y rhestr o gyfansoddion gwinyddol awdurdodedig, neu'n diweddarau cyfansoddion sydd eisoes ar y rhestr honno, a restrir yn Nhabl 2 o Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2019/934. Drwy wneud y newidiadau hyn gall busnesau ddefnyddio'r rhestr gymeradwy fwyaf diweddar o gyfansoddion.

Mae'r newidiadau eu hunain yn dechnegol ac maent i gyd wedi eu cymeradwyo gan aelodau'r OIV, sy'n cynnwys y DU. Mae'r Cod yn gosod safonau rhyngwladol ar gyfer gwin ac felly mae'n berthnasol i fasnach ryngwladol. Drwy wneud y newidiadau gall busnesau Cymreig weithredu ar yr un telerau â busnesau eraill yn y DU a thu hwnt.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn gydag ymateb y Llywodraeth yn ei gyfarfod ar 15 Ionawr 2024 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

